

NYHETS BREV

Biblioteksutveckling Östergötland

Nyhetsbrev #6 2024 // Prenumerera här

Hej!

Välkommen till årets sjätte nyhetsbrev som också är det sista innan sommarledigheten, och som denna gång är lite extra långt med matnyttigt inför hösten. Passa på att notera några datum inför hösten redan nu.

Ska du till Bokmässan i höst? Biblioteksutveckling och Götäbiblioteken har flera programpunkter tillsammans. Vi passar också på att sätta samman nyheter för dig som arbetar med dubbel prioriterade. Som avslutning; ta del av reflektion från två skolbibliotekarier som varit på Sett-mässan.

Glad sommar!

Varma hälsningar Biblioteksutveckling Östergötland

Banned Books

Glöm inte bort att anmäla er verksamhet till Banned Books Week Sverige 2024 den 7–13 oktober. Då samlas bibliotek, bokhandlare, skolor och andra för att uppmärksamma förbjuden litteratur. Förra året deltog över 240 verksamheter över hela Sverige och spred kunskap om förbjudna böcker och yttrandefrihet. Läs mer och [anmäl dig hos Svenska PEN](#).

Banned Books – förbjuden litteratur, förbjudna ord och demokrati 23 sept 9-10 Målgrupp: Folk- och skolbibliotekspersonal boka in denna dag som kommer handla om dlemman kring förbjuden litteratur, förbjudna ord och demokrati på bibliotek.Hur tar vi oss en böcker som utmanas på folk- och skolbibliotek? Läs mer och anmäl dig hos [Biblioteksutveckling Östergötland](#).

Götäbiblioteken 2023 i siffror

Kungliga bibliotekets statistik för folkbibliotekens verksamhet 2023 är publicerad. När det gäller Götäbiblioteken syns i totalen en nedgång för utlån och antal besökare. Det är en motsatt trend jämfört med Sverige i stort. Mer glädjande läsning är att Götäbiblioteken har framgång mot målgruppen barn och unga. Utlåning, andel utlån av totalen och andel aktiva barn och unga, ökar på de flesta bibliotek, liksom antalet aktiviteter. Utlån per invånare är också på plus och över genomsnittet i riket.

Hitta hela statistiken hos [KB](#).

Litteraturdag

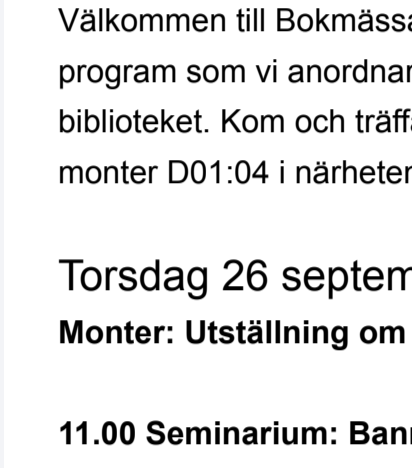
22 oktober 9.00-16.00 i Linköping

Göta litteratur har i år valt det stora området som brukar kallas populärlitteratur som ämne för sin litteraturdag. Vad har biblioteken för förhållningssätt till den sortens litteratur, som är så utsädd av många men också sedd över axeln som mindre fin av andra, är de bara gener som alla andra där det finns olika kvaliteter?

Dagen ska ha flera föreläsningar och samtal mellan de medverkande men det blir också tillfälle till samtal mellan deltagarna och de medverkande. Medverkar gör författarna Asa Larsson och Christoffer Holst samt forskarna Maria Nilsson och Karl Bergman. Moderator är litteraturredaktören Lotta Ostoson

Mer information och anmälan hos [Biblioteksutveckling Östergötland](#)

Tema Bokmässan

BOKMÄSSAN

GÖTEBORG BOOK FAIR

Välkommen till Bokmässan 2024 med östgötska förtecken!

Välkommen till Bokmässan 2024 med östgötska förtecken! Vi är så stolta och glada över de många fina program som vi anordnar på Bokmässan tillsammans med Götäbiblioteken, Svenska PEN, Dawit-Isaak-biblioteket. Kom och träffa bibliotekspersonal från hela Sverige i Biblioteksutveckling Östergötlands monter D01-04 i närheten av Biblioteksscenen!

Torsdag 26 september

Monter: Utställning om Banned book

11.00 Seminarium: Banned Books och böckernas frihet. Deltar gör bl.a. Ida Olmedal, kulturchef på Svenska Dagbladet, och Trina Strong-Beebe, New Jersey Association of School Librarians. Mer information på [Bokmässans webbplats](#).

16.30-15.55 Föreläsningen: Språk- och läsförändring för de yngsta barnen – en nationell satsning
Från 2025 kommer ni att kunna ta del av ett digitalt utbildningspaket för förskola, bibliotek och barnhållsvård. Materialet utgår från aktuell forskning och erfarenheter och kommer att vara fritt tillgängligt för alla. Den övergripande frågan är: Hur kan vi tillsammans stötta värdepaschavare genom våra olika professioner? Vi berättar om innehållet och ger er några småkprov.
Moderator: Biblioteksutvecklare Maria Ehde Andersson/Region Halland
Medverkande: Biblioteksutvecklare Annica Hagel/Arvidsson/Region Värmland, Cajsa Blank/Region Gävleborg och Ingrid Loeld/Rasch/Region Östergötland

Fredag 27 september

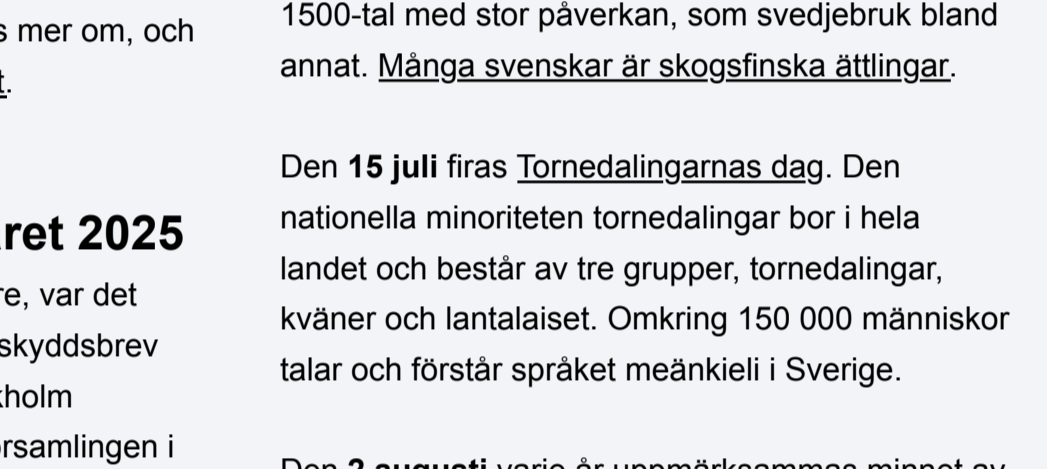
Monter: Workshop om VR och bibliotek. Kom och prova på och samtala med Johanna, Andreas, Matilda, Sebastian och Emelie från Götäbiblioteken om hur man kan jobba med VR på bibliotek.

07.45 Frukosträff om bibliotekens roll i kampen mot bokförbud Deltar gör bl.a. Kerstin Almegård, Svenska PEN samt Trina Strong-Beebe. Läs mer och anmäl dig hos [Biblioteksutveckling Östergötland](#).

12.00 Seminarium: Att navigera i en digitaliserad värld. Deltar gör bl.a. Linda Mannila, docent i datavetenskapens didaktik vid Helsingfors universitet, Andreas Krutholm, teamledare Linköpings stadsbibliotek, och Elin Wihlborg, professor i statsvetenskap Linköpings Universitet. Läs mer på [Bokmässans webbplats](#).

13.30 Presentation: Närhet spelar roll: Att använda statistik i verksamhetsutveckling
Om hur bibliotekscheferna Marie Saal, Linköping och Kristina Sjöberg, Finspång använt statistiskt material från undersökningen av Biblioteksutveckling Östergötland. I samtal med Peter Åkesson, på Biblioteksscenen.

Nationella minoriteter

Prisad uppsats om nationella minoriteter

Irma Littner, bibliotekarie på Nynässhams bibliotek har fått pris för sin kandidatussats om hur bibliotek kan uppmärksamma nationella minoriteter i sin verksamhet. I fokus ligger samarbetet mellan Finlandsinstitutets resursbibliotek och folkbibliotek. Läs mer om, och hitta uppsatsen hos [Judiska museet](#).

Inför judiska minnesåret 2025

Aven om judar levde i Sverige tidigare, var det 1775 som Aron Isaac fick kungligt skyddsprivilegium för att bosätta sig i Sverige. I Stockholm grundade han den första judiska församlingen i Sverige. Under 2025 kommer 250 år av judiskt liv i Sverige uppmärksammas på flera sätt. Till exempel har Judiska museet fått offentliga medel från regeringen för att synliggöra judiskt kulturarv.
Läs mer hos [Judiska museet](#).

Minnesdagar i sommar

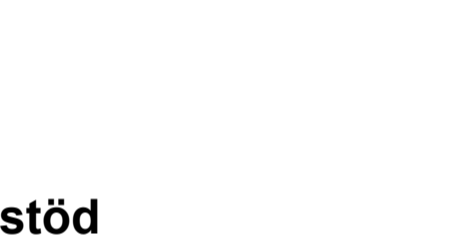
Många bibliotek kommer under sommaren lyfta kultur och litteratur på särskilda dagar rörande svenska nationella minoriteter.

Den **21 juni** är det Skogsfinnarnas dag. En migration från norra delarna av Finland sedan sent 1500-tal med stor påverkan, som svejdebruk bland annat. [Många satsningar är skogsfinnska utlysningar](#).

Den **15 juli** firas **Tornedalingarnas dag**. Den nationella minoritetens minnesdag i hela landet och består av tre grupper, tornedalingar, kväner och lantalaister. Omkring 150 000 människor talar och förstår språket meänkieli i Sverige.

Den **2 augusti** varje år uppmärksammas minnet av folkmyrdet på romer under Förtretelsen. Totalt uppskattas ungefär en halv miljon romer ha mördats i Europa under andra världskriget. Material och mer information finns hos [Forum för levande historia](#).

För dig som arbetar med barn och unga

Save the date: "Barnrätt i praktiken – fokus läsförändring"

Välkommen till en serie digitala tillfällen där vi inspireras av olika folkbiblioteks barnrättsarbete. I höst kommer fokus att vara läsförändring. Till våren fortsätter vi med andra fokusområden.

21 oktober klockan 14.00-15.30, kommer att handla om de yngre barnen (cirka 0-12 år).
26 november klockan 8.30-10.00, kommer att handla om de äldre barnen (cirka 12-18 år).

Mer info kommer efter sommaren, men gör gärna ett kryss i kalendern redan nu. "Barnrätt i praktiken" är ett samarbete mellan flera regionala biblioteksverksamheter.

Alla som arbetar på biblioteken i hela landet är välkomna att delta. Har du några frågor kring höstens träffar, hör av dig till: elin.johansson@regionkalmar.se eller bodil.alvarsdotter@region.se

Nylansering av Barnens bibliotek

Webbplatsen [Barnens bibliotek](#) har uppdaterats och fått en ny layout.

För dig som arbetar med de som behöver extra stöd

I höst har vi flera evenemang som riktar sig till dig som möter barn som behöver extra stöd.

Skolbibliotek - Anpassad grundskola

Hur kan du som skolbibliotekarie jobba mot Anpassad grundskola och Anpassad gymnasieskola?
Målgrupp: Personal på skolbibliotek **3 sep kl 14-16.15**

Läsförändring - Dansa en dikt med funkis

Dansa en dikt kan användas av alla som vill prova på att kombinera läsning och dans. Metoden grundar sig på fritt skapande utifrån valfri dikt. Deltagare väljer ut och tar med sig en dikt att arbeta med. Materialet är framtaget av biblioteksutveckling och kulturutveckling Region Uppsala och du kan ta del av det på [Region Uppsalas webbplats](#).

Målgrupp: Personal på folk- och skolbibliotek samt personal på boenden **10 sep kl 13-16.00**, Norrköping
På förmiddagen samma dag kan du lära dig metoden Dansa en bok.

Läsförändring - Läsförändring för de dubbel prioriterade

Hur kan biblioteket arbeta läsförändring med barn och unga med funktionsnedsättning? Och hur kan biblioteket göra verksamhet och evenemang tillgängliga för den dubbel prioriterade målgruppen barn och unga med funktionsnedsättning?
Målgrupp: Personal på folk- och skolbibliotek samt personal på boenden **30 sep kl 13-16.30**, Linköping

AKK – tillgänglighet och kommunikation

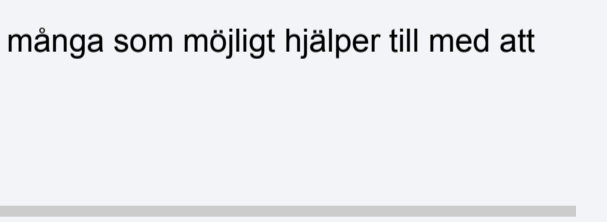
Målgrupp: Personal som möter de yngsta barnen på förskola, BVC och bibliotek **19 nov kl 8.30-11**. Digital föreläsning med Maria Kraft Helgesson

MIK

AI i bibliotekens vardag

18 september 8.30 – 16.30 Linköping

Böcker, berättelser och läsförståelse tror vi kommer att vara en ännu viktigare egenskap i framtiden. Litteratur kan förklara var vi kommer ifrån och vilka vi är. AI kan hjälpa oss att förstå vart vi är på väg.Välkommen till en dag om hur AI kan underlätta bibliotekspersonalens vardag och hur AI kan främja kreativitet, läslust med mer.Läs mer och anmäl dig hos [Biblioteksutveckling Östergötland](#).

Insamling av frågor om besökares digitala vardag

En påminnelse om att hjälpa Digidel att fram till 30 juni samla in allmänhetens frågor om deras digitala vardag.

ALLA frågor är av intresse och oavsett var de ställs: i länesdikt, i biblioteksrummet, vid digital vägledning eller vid kurs- eller annan programverksamhet.

Registrera så många frågor ni kan så att Digidel får en överblick och kan visa på hur många frågor som kommer in till er på biblioteken när det gäller en digitala vardagen.

För frågor om formuläret och statistikinsamlingen kontakta [Terese Raymond](mailto:Terese.Raymond@region.se) eller [Jonna Steinrud](mailto:Jonna.Steinrud@region.se)
Länk till samlingsformuläret: <https://forms.office.com/e/R1m0CGA6AY>

Delat gärna denna information med alla på er arbetsplats så att så många som möjligt hjälper till med att registrera frågor.

Digiteket - vi tipsar om spännande innehåll!

Senior-MIK: Medveten på nätet 1 – Bli en smartare nyhetskonsument

En ny MIK-kurs för seniorer finns nu på Digiteket! Det är den första kursen av sammanlagt sju som är framtagna av Mobile Stories som alla kommer att publiceras efterhand på Digiteket. Förhoppningen är att de ska vara en användbar resurs för alla som möter seniorer på bibliotek som vill bättra på sina MIK-kunskaper. Läs mer hos [Digiteket](#).

Nytt uppdrag för Mediemyndigheten

Mediemyndigheten har fått i uppdrag av regeringen i mars 2024 att genomföra en bred och långtgående hälloför nationell satsning på medie- och informationskunnighet. Läs hela intervjun med generaldirektör Jan-Olof Lind hos [Digiteket](#).

Kom igång med marknadsföring

I det här poddsvärdet möter vi Malin Utter som samtalat med Maria Ringbo om marknadsföring på bibliotek. Lyssna på hela podden hos [Digiteket](#).

Skolbibliotek

KB följer upp skolbiblioteken i de kommunala biblioteksplanerna

Gjennom ett undersöka landets kommunala biblioteksplaner arbetar KB sedan en tid tillbaka med att skapa en aktuell bild av skolbibliotekens plats i styrdokumentet. Det är en direkt följd av de satsningar på skolbibliotek som regeringen planerar för. [Läs mer hos KB](#).

Att läsa med elever – en kunskapsöversikt

Den här kunskapsöversikten går igenom aktuella internationella studier och ge en bild av hur skolbibliotek arbetar med läsförändring. [Läs hela översikten hos Digiteket](#).

Notiser

Fortsatt högt förtroende för biblioteken

I den nya SOM-undersökningen har biblioteken och ett starkt och ökat förtroende från allmänheten. Undersökningen visar också att den som inte har svenska som modersmål besöker bibliotek oftare än den som talar svenska. Bibliotekariernas roll som vägledande är fortsatt viktig när 43 procent av besökarna frågat personal om hjälp. [Läs mer hos KB](#).

Missade du webbinariet "Folkbibliotekarien – en av läsförändringens väsentliga kraftkällor"

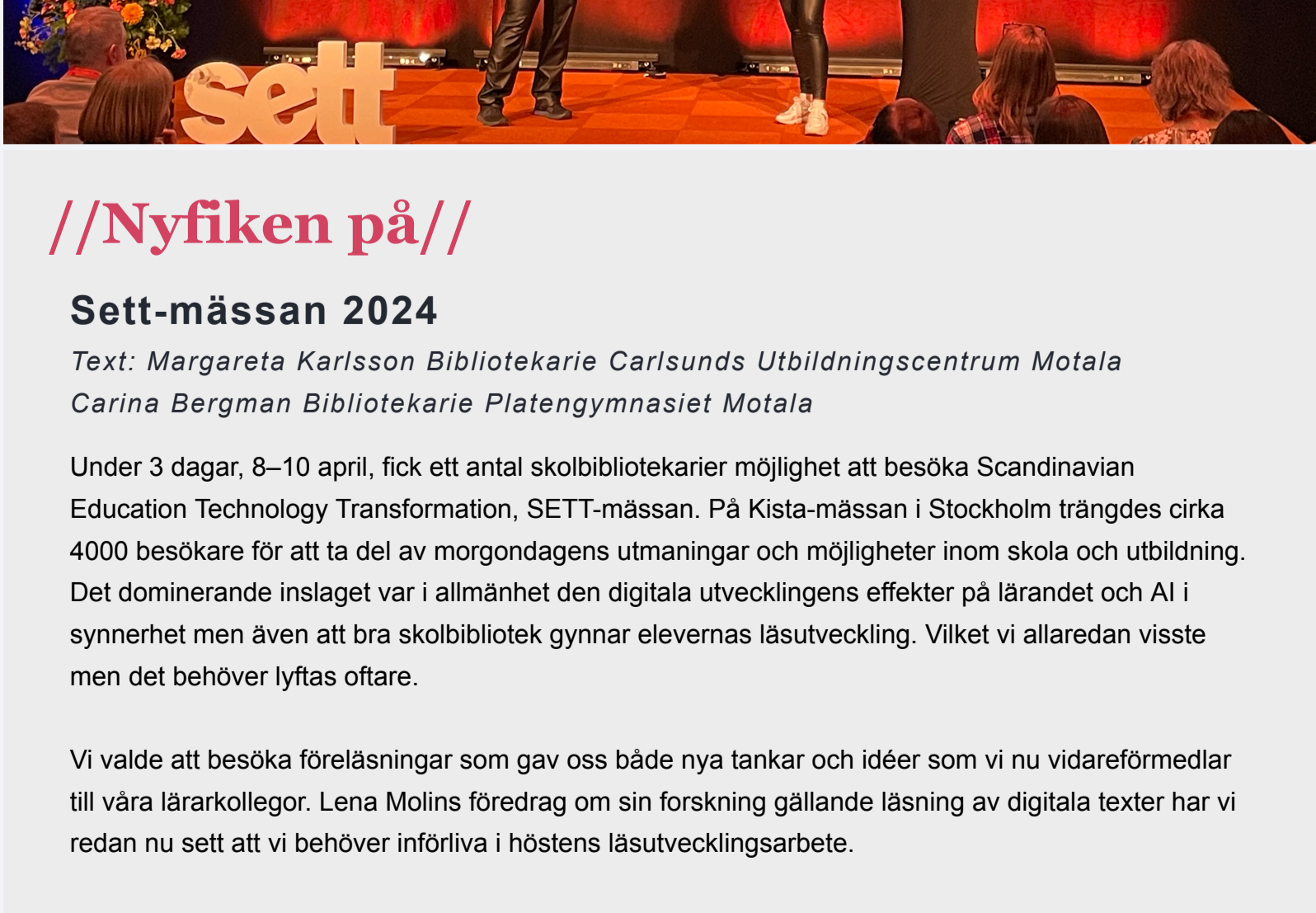
Om du missade webbinariet den 3 juni så har du chans att se det ändå eftersom det spelades in. [Håll utkik efter det slutet](#).

Databas med förbjudna böcker

Utgångspunkten är listan över förbjuden litteratur för Banned books week Sverige som blir sökbar med titlar och bakgrund till censur. På sikt ska även andra samlingar läggas till. Projektet är ett samarbete mellan Dawit Isaak-biblioteket, Svenska PEN, Göteborgs och Lunds universitet.

Ny rapport om digitala samhälleshinder

Region Västermörland färdigställt nyheten, tillsammans med Digidel, en andra rapport om digitala samhälleshinder - Digital delaktighet – digitalisering som inte liknar någon utifrån. Läs mer hos [Region Västermörland](#).

//Nyfiken på//

Sett-mässan 2024

Text: [Margareta Karlsson Bibliotekarie Carlssunds Utbildningscentrum Motala](#)
[Carina Bergman Bibliotekarie Platengymnasiet Motala](#)

Under 3 dagar, 8-10 april, fick ett antal skolbibliotekarier möjlighet att besöka Scandinavian Education Technology Transformation, SETT-mässan. På Kista-mässan i Stockholm trängdes cirka 4000 besökare för att ta del av morgondagens utmaningar och möjligheter inom skola och utbildning.

Det dominerande inlägget var i allmänhet den digitala utbildningens effekter på lärandet och AI i synnerhet men även att bra skolbibliotek gynnar elevernas läsutveckling. Värket vi allredan visste men det behöver lyftas oftare.

Vi valde att besöka föreläsningar som gav oss både nya tankar och idéer som vi nu vidareförmedlar till våra lärarkollegor. Lena Molins föredrag om sin forskning gällande läsning av digitala texter har vi redan nu sett att vi behöver införliva i höstens läsutvecklingsarbete.

AI-temat som Camilla Askeback och Lisa Eriksson presenterade gav nödvändig påfyllning och lite språngbräda till nästa steg i hur vi tar oss an AI i skolan. Både bland utställare och föreläsare.

En intressant och högaktuell föreläsning var för oss på gymnasiet var Uppsala universitet och Katedralskolan i Uppsala samarbete och forskning om bedömningspraktiker och hur den påverkar elevernas hälsa och skolstress och vad egentligen meningen med skolan är.

Vi vill också slå ett extra slag för Världskulturmuseernas plattform Bygga demokrati. Ett bra verktyg för att visualisera demokrati och jämställdhet i utställaren.

Många intryck och många nya kontakter med utställare tas också med hem från denna mäs!

Alla evenemang som Biblioteksutveckling Östergötland arrangerar hittar du på vår webb under [Kalender](#).

Det här är ett nyhetsbrev från Biblioteksutveckling Östergötland | [Avsluta prenumeration](#)

KONTAKT

Biblioteksutveckling Östergötland
Region Östergötland
551 05 Linköping

biblioteksutveckling@regionostergotland.se
www.regionbibliotekostergotland.se

